

ПРОБЛЕМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ВИКОРИСТАННЯ ПРИРОДНИХ РЕСУРСІВ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Сидоренко Н.В., аспірант, **Мирошніченко Д.В.**, студент
Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

В умовах становлення ринкових економічних відносин проблема державного управління використанням природних ресурсів потребує все більшої уваги. Держава забезпечує необхідні заходи для охорони і науково обґрунтованого, раціонального використання земель, їх надр, водних ресурсів, рослинного та тваринного світів, для збереження чистоти повітря та води, забезпечення відтворення природних багатств та забезпечення здорового для життя і здоров'я людини навколишнього природного середовища. Тому перед державним управлінням стоїть складне завдання здійснення комплексу правових, екологічних, технічних та організаційних заходів, які мають забезпечити перехід до нового устрою, що відповідає характеру регульованої, соціально-орієнтованої ринкової економіки.

Великий внесок у дослідження проблем державної політики у сфері управління використанням природних ресурсів зробили вітчизняні вчені. Питання, пов'язані з перспективами і проблемами даної теми знайшли відображення у наукових працях таких вчених як: В. Андрейцева, О.Белякова, М. Кисельова, А. Піджакова, О. Салтовського, В. Скліра, В.Соколова, Л. Стасюка, М. Хилька та інших.

У ст. 16 Конституції України одним з головних обов'язків держави визначається «забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України...».

Сучасний стан навколишнього середовища свідчить, що екологічні проблеми обумовлені двома основними факторами: нераціональним використанням природних ресурсів і забрудненням навколишнього середовища. Причинами цього є нехтування протягом тривалого часу об'єктивними законами розвитку і відтворення природно-ресурсного потенціалу. Адже перевага надавалася в Україні видобувним галузям промисловості, які є найбільш екологічно небезпечними.

Причиною виникнення проблем в управлінні використанням природних ресурсів, а отже і проблеми охорони навколишнього природного середовища, є той факт, що в економіці України перевага надавалася ресурсномістким та енергосмним технологіям. Їх впровадження здійснювалось найдешевшим способом – без будівництва очисних споруд. Саме ці чинники призвели до надмірного забруднення поверхневих та підземних вод, повітря земель, нагромадження шкідливих відходів виробництва.

Наведені проблеми пояснюють важливу роль державного регулювання

напрянків використання природних ресурсів та охорони навколишнього середовища.

Управління використанням природних ресурсів буде вигідним тільки тоді, коли заходи з охорони природного середовища будуть вигідними господарюючому суб'єкту.

З огляду на це у сфері охорони навколишнього середовища законодавчо передбачається ведення обліку і соціально-економічної оцінки природних ресурсів, планування і фінансування заходів і програм з охорони навколишнього середовища, установлення лімітів використання природних ресурсів, викидів і скидів забруднюючих речовин і розміщення відходів на платній основі.

Управління діяльністю щодо охорони довкілля та використання природних ресурсів забезпечується постійно діючою та поновлюваною системою нормативної документації.

Так, повністю звільнитись від антропогенного впливу на стан природного середовища неможливо. Однак, на нашу думку, можливо і необхідно систематично вдосконалювати нові норми і правила забезпечення ефективного використання природних ресурсів з метою охорони довкілля.

Вважаємо, що одним з перспективних напрямків вдосконалення державного управління використанням природних ресурсів може стати систематизація і широке впровадження нормативно-правових актів щодо стандартизації у сфері збереження та охорони навколишнього середовища.

Вдосконалення системи державного управління у сфері охорони навколишнього природного середовища має починатись з окремого регіону. Цьому сприятиме впровадження концепції регіональної екологічної політики. Регіональна екологічна політика визначається виходячи з пріоритетності національних і регіональних інтересів, є невід'ємною складовою державної екологічної політики.

На нашу думку, розв'язанню проблеми регіональної екологічної політики може сприяти адміністративна реформа. Серед її напрямків найважливішим ми виділяємо передачу частини повноважень на регіональний рівень, у розвиток місцевого самоврядування. Політика держави щодо адміністративно-територіальних одиниць повинна бути гнучкою, динамічною, зрозумілою та конструктивною, враховувати місцеві та регіональні особливості.

Перспективи подальших досліджень мають бути направлені на визначення механізмів втручання держави в природно-екологічну сферу з метою досягнення збалансованого стану, пошук основ глобального еколого-економічного партнерства між суб'єктами підприємництва, між іноземними партнерами.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 213-215.